

URL: https://www.efrag.org/sites/default/files/media/document/2025-07/EFRAG_State%20of%20Play%202025%20Report_0.pdf.

4. EFRAG. Basis for Conclusions accompanying EFRAG Technical Advice on draft amended ESRS. Brussels : EFRAG, 2025. 161 p. URL: https://www.efrag.org/sites/default/files/media/document/2025-12/Draft_Amended_ESRS_Basis_for_Conclusions_2025_December.pdf.

Шабатько А.Ю.,
здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **Канцедал Н.А.,**
канд. екон. наук, доцент
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава

ОБЛІК ЗНИЖОК І БОНУСІВ: ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ТА ПОДАТКОВІ НАСЛІДКИ

Знижки та бонуси є важливими інструментами діяльності підприємств, оскільки впливають на обсяги реалізації, доходи та фінансові результати. Вони застосовуються для стимулювання попиту, залучення клієнтів і прискорення збуту продукції. Особливості їх застосування охоплюють широке коло питань: від оподаткування [1] до логістики [2], але першочергово знаходяться у площині бухгалтерського обліку.

Знижка – це зменшення ціни товару, тоді як бонуси є формою заохочення і можуть виступати як знижка або як оплата маркетингових послуг. Обидва інструменти впливають на дохід: знижки його зменшують, а бонуси відображаються як коригування доходу або витрати залежно від їх сутності.

Правильне визначення економічної природи таких операцій має вирішальне значення, оскільки від цього залежить їх документальне оформлення, бухгалтерський облік та оподаткування. Невірна класифікація може призвести до помилок у звітності та податкових ризиків.

Важливою умовою є належне документальне оформлення. Підприємство повинно мати внутрішні документи (положення про знижки, накази на акції), а також чітко визначати умови надання бонусів у договорах із контрагентами.

Залежно від сутності операції використовуються відповідні первинні документи: акти, податкові накладні або розрахунки коригування. У роздрібній торгівлі додатково забезпечується публічність знижок через відображення цін у чеках та на цінниках [3].

Бухгалтерський облік знижок залежить від моменту їх надання, але в усіх випадках вони зменшують дохід від реалізації, оскільки враховуються у складі ціни продажу.

Особливості бухгалтерського обліку знижок залежать від умов їх надання та способу обліку товарів. Для узагальнення основних підходів доцільно представити їх у вигляді таблиці (табл. 1).

Таблиця 1 - Особливості бухгалтерського обліку знижок залежно від умов їх надання

Ситуація	Сутність операції	Особливості обліку	Бухгалтерські записи
Знижка в момент реалізації	Товар продається одразу за зниженою ціною	Знижка окремо не відображається, дохід визначається за фактичною виручкою	Кт 702 (на суму фактичного доходу)
Роздрібна торгівля (облік за продажними цінами)	Знижка зменшує торговельну націнку	Списується за рахунок націнки, собівартість не змінюється	Дт 285 – Кт 282
Знижка > торговельної націнки	Продаж нижче собівартості	Виникає збиток, який розглядається як витрати на збут	–
Ретрознижка (після реалізації)	Зміна ціни після продажу	Проводиться коригування доходу	Дт 704

Отже, порядок обліку знижок залежить від моменту їх надання та умов реалізації товарів. При цьому в усіх випадках знижки впливають на дохід підприємства, зменшуючи його або потребуючи відповідного коригування.

Бухгалтерський облік бонусів має свої особливості, оскільки їх економічна сутність може відрізнитися залежно від умов надання. Основною проблемою при відображенні бонусів в обліку є правильне визначення їх характеру: чи є вони знижкою, що зменшує ціну товару, чи виступають як окрема господарська операція у вигляді маркетингових послуг.

Особливості бухгалтерського обліку бонусів залежать від їх економічної сутності, зокрема від того, чи розглядаються вони як маркетингові послуги або як форма знижки. Для узагальнення підходів до їх обліку доцільно представити основні варіанти у вигляді таблиці 2.

Таким чином, порядок бухгалтерського обліку бонусів визначається їх економічною сутністю. Від правильного віднесення бонусу до відповідної категорії залежить відображення операцій у обліку та формування фінансових результатів підприємства.

Порядок бухгалтерського обліку бонусів визначається їх економічною сутністю, оскільки від цього залежить відображення операцій та формування фінансових результатів. У роздрібній торгівлі бонуси зазвичай

є відкладеною знижкою, що використовується при наступних покупках і зменшує дохід підприємства. Важливою умовою є їх належне документальне оформлення та чітке визначення як знижки або маркетингової послуги.

Таблиця 2 – Особливості бухгалтерського обліку бонусів залежно від їх економічної сутності

Вид бонусу	Сутність операції	Особливості обліку	Бухгалтерські записи
Бонус як маркетингова послуга	Винагорода за виконання умов (обсяг закупівель, просування товару)	У постачальника – витрати на збут, у отримувача – дохід від послуг	Постачальник: Дт 93 –Кт 631; Отримувач: Кт 703
Бонус як знижка	Зменшення ціни товару	Впливає на дохід, відображається як його зменшення або коригування вартості	Дт 704 (або інші рахунки коригування доходу)

Податковий облік знижок і бонусів має свої особливості. У частині податку на прибуток такі операції, як правило, не створюють податкових різниць, оскільки враховуються через фінансовий результат. Водночас ключове значення має оподаткування ПДВ [4].

База оподаткування ПДВ визначається виходячи з фактичної ціни реалізації з урахуванням знижки, однак не може бути нижчою за ціну придбання. У разі порушення цієї вимоги підприємство повинно донарахувати податкові зобов'язання та скласти додаткову податкову накладну. Якщо ж після реалізації надається знижка або бонус, необхідно здійснити коригування податкових зобов'язань за допомогою розрахунку коригування.

У свою чергу, оподаткування бонусів залежить від їх сутності. Якщо бонус є оплатою послуг, він оподатковується як окрема операція з виникненням податкових зобов'язань і податкового кредиту. Якщо ж він має характер знижки, застосовуються правила, аналогічні до оподаткування знижок.

Окремо слід зазначити, що індивідуальні знижки або бонуси, надані фізичним особам, можуть розглядатися як додаткове благо, що підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб і військовим збором [5].

Таким чином, облік знижок і бонусів є комплексним процесом, який потребує правильного визначення їх економічної сутності, належного документального оформлення та дотримання вимог податкового законодавства. Це дозволяє забезпечити достовірність фінансової інформації та мінімізувати податкові ризики.

Список використаних джерел:

1. Єрмолаєва М. В, Лега О. В, Канцедал Н. А. Податок на додану вартість: актуальні питання обліку розрахунків та звітності. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. Вип. 1(10). DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.10-22>.
2. Канцедал Н. А., Лега О. В., Морозов Є. О. Цифровізація логістики: нові технології для покращення управління та оптимізації. *Економічний простір*. 2025. № 9, С. 45-51. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.199.45-51>.
3. Бонуси для дистриб'юторів: облік та податкові наслідки. *Дебет-кредит*. 29.11.2024. URL: <https://news.dtkk.ua/accounting/individual-transactions/94527-oblik-bonusiv-dlia-distribiutoriv-abetka-dlia-buxgaltera>.
4. Продаж товарів за акційними цінами: бухгалтерський облік у роздрібній торгівлі. *Дебет-кредит*. 18.03.2025. URL: <https://news.dtkk.ua/accounting/individual-transactions/97041-prodaz-tovaru-za-akciinoiu-cinoiu-v-rozdribnii-torgivli>.
5. Облік та оподаткування продажу товарів за акціями: особливості ПДВ. *Дебет-кредит*. 02.01.2024. URL: <https://consulting.dtkk.ua/accounting/individual-transactions/20291-oblik-ta-opodatkuvannia-prodazu-tovariv-za-akciiami>.

Школяр Д.О.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
обліково-фінансового факультету
Науковий керівник – **Лугова О.І.**,
канд. екон. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

**ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ:
НОРМАТИВ, ЦІЛЬОВИЙ ВНЕСОК ТА ОБЛІКОВО-ЗВІТНІ
АСПЕКТИ**

Забезпечення рівного доступу до праці для осіб з інвалідністю є одним із пріоритетних напрямів державної соціальної політики, що відповідає міжнародним стандартам захисту прав людини та принципам інклюзивного розвитку суспільства. В умовах трансформації ринку праці, адаптації національного законодавства до європейських практик та посилення вимог до соціальної відповідальності бізнесу в Україні з 1 січня 2026 року запроваджено новий механізм регулювання працевлаштування осіб з інвалідністю. Його сутність полягає у переході від переважно санкційного